

RESEARCH ARTICLE

Open Access

Türkiye’de Karadeniz Bölgesi’nden sıra dışı bir Yusufçuk kaydı: *Selysiothermis nigra* (Insecta: Odonata)

A suprising dragonfly record from Black Sea Region of Turkey: *Selysiothermis nigra* (Insecta: Odonata)

Ali MİROĞLU*

Ordu Üniversitesi, Fatsa Deniz Bilimleri Fakültesi, Balıkçılık Teknolojisi Mühendisliği Bölümü, Ordu, Türkiye

Article Info

©2021 Ali Nihat Gökyiğit Botanical Garden Application and Research Center of Artvin Coruh University.

*Corresponding author:

e-mail: alimiroglu@gmail.com

ORCID: 0000-0001-8990-0766

Article history

Received: February 04, 2021

Received in revised form: July 14, 2021

Accepted: September 13, 2021

Available online: September 30, 2021

This is an Open Access article under the CC BY NC ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

ÖZ

Bu çalışmada, Türkiye’de dağılımı bilinen *Selysiothermis nigra*’nın bölgesel olarak ilginç bir kaydı verilmiştir. Orta Karadeniz Bölgesi’nde bulunan Samsun İli’nden iki tane dişi örnek toplanmış ve birçok erkek ve dişi örnek gözlenmiştir. Bu tür Karadeniz Bölgesi için yeni kayıttır. Ayrıca bu kayıt, Türkiye’de türün bilinen dağılımına ve türün bölgedeki göç rotasına yeni veriler sağlamaktadır.

ABSTRACT

In this study, it was given regionally interesting record of *Selysiothermis nigra* that its distribution known from Turkey. Two females were collected and observed many males and females from Samsun province in the Middle Black Sea Region of Turkey. This species is new record for the Black Sea Region. In addition, the present record are to provide new data on known distribution of the species in Turkey and to its migration route in the region.

Anahtar Kelimeler:

Yusufçuk, Selysiothermis nigra, dağılım, Karadeniz Bölgesi, Türkiye

Keywords:

Dragonfly, Selysiothermis nigra, distribution, Black Sea Region, Turkey

Citation:

To cite this article: Miroğlu A (2021). Türkiye’de Karadeniz Bölgesi’nden sıradışı bir Yusufçuk kaydı: *Selysiothermis nigra* (Insecta: Odonata). *Turk J Biod* 4(2): 66-68.
<https://doi.org/10.38059/biodiversity.874325>

1. GİRİŞ

Selysiothermis nigra (Vander Linden, 1825), durağan sığ sularda bulunan küçük bir yusufçuk türüdür (Dijkstra & Lewington, 2006; Kalkman, 2006). Aynı zamanda monotipik bir türdür (Dumont, 1991).

S.nigra’nın dünyadaki dağılımına bakıldığında, Orta Asya olmak üzere Orta Doğu, Kuzey Afrika’nın bir kısmı ve Avrupa’da ise Akdeniz boyunca bulunduğu görülmektedir (Askew, 1988; Steinmann, 1997; Kalkman, 2006). Türkiye’de ise bu türün genellikle güney sahili boyunca Gaziantep, Şanlıurfa, Osmaniye, Hatay, Mersin, Antalya, Aydın ve Muğla illerinde dağılımı bilinmektedir (Kalkman vd., 2004; Kalkman, 2006; Salur & Kiyak, 2006, 2007). Aynı zamanda tür, Trakya Bölgesinde Edirne ve Kırklareli illerinde de tespit edilmiştir (Hacet, 2017).

S.nigra bozkır, çöl ve yarı çöl alanlarına adapte olmuş kalıcı ve geçici habitatlarda üreyen endemik bir türdür (Borisov, 2005; Boudot vd., 2009; Ubani vd., 2015). Aynı zamanda bu tür oldukça güçlü bir göç davranışı göstermektedir (Boudot vd., 2009).

Son zamanlarda, Avrupa’da, İspanya ve İtalya’nın kuzeyi, Bulgaristan’ın doğusu, Bosna Hersek, Arnavutluk ve Karadağ gibi ülkelerde de ilk kez tespit edilmiştir (Boudot vd., 2009; Koren vd., 2012; Muranyi & Kovacs, 2013; Ubani vd., 2015). Asya’da türün son kayıtları, Ermenistan, Gürcistan, Ukrayna ve Ural dağlarının güney batısından bildirilmektedir (Boudot vd., 2009; Ananian & Taily, 2013; Schröter vd., 2015).

Bu çalışmada, Türkiye’de dağılışı gösteren *S. nigra*’nın hem göç davranışının ortaya konması hem de Anadolu’da türün en kuzey dağılımının verilmesi amaçlanmıştır.

2. MATERYAL VE METOT

Çalışmaya konu olan *S. nigra* örnekleri Samsun İli Yeşilköy köyünden (41° 27' K, 36° 04' D) 17 Temmuz 2011 tarihinde toplanmıştır (Şekil 1). Çalışma yapılan örnekler ince gözenekli tülden yapılmış atrap vasıtasıyla kuru çayır ve bodur bitkilerin olduğu tarladan toplanmıştır. Bu alanda veya yakınında göl veya gölet tespit edilmemiştir. Ancak bölgenin biraz uzağında küçük bir dere mevcuttur. Çalışmada, iki tane dişi inceleme örneği toplanmış ve çok sayıda *S. nigra*’nın erkek ve dişi bireyleri dinlenme pozisyonunda ve uçarken de gözlenmiştir. Erkek birey örnekleri ise arazi çalışması esnasında toplanılamamıştır. Çalışmada incelenen örnekler, Ordu Üniversitesi, Fatsa Deniz Bilimleri Fakültesi Müzesinde muhafaza edilmektedir.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Orta Karadeniz Bölgesinde yer alan Samsun ilinde yapılan arazi çalışmasında *S. nigra* türüne ait iki adet dişi birey bulunmuştur (Şekil 2). Yakalanan örneklerde kanatlar, Dumont (1991) ve Dijkstra & Lewington (2006) tarafından da belirtildiği gibi oldukça ince, zayıf ve soluk kanat damarlarına sahiptirler. Erkekleri tamamıyla siyah renkli, dişileri ve erginleşmemiş erkek bireyleri ise kum rengindedir. Yakalanan dişi bireylerde total boy 33 mm;

abdomen 22 mm olup Dumont (1991)’un dişi bireyler için verdiği total boy 32-37 mm; abdomen 22-25 mm ölçüleri ile uygunluk göstermektedir. *S. nigra*’nın Türkiye’de uçuş zamanları Mayıs ayının ortalarında başlayıp Ağustos ayının başlarına kadar devam etmektedir (Dijkstra & Lewington, 2006).

İlgili literatürlerde (Kalkman vd., 2004; Kalkman, 2006; Salur & Kıyak, 2006, 2007) genel dağılışı alanı Türkiye’nin güneyi olan *S. nigra*’nın bu çalışmada kayıtladığı lokasyon Türkiye’nin Anadolu kısmında bilinen en kuzey dağılımını temsil etmektedir. Daha sonraki aylarda ve yıllarda (2012, 2015 ve 2017) çalışma alanına gidilmiş ama herhangi bir örnek tespit edilememiştir. Verilen bu kaydın muhtemelen *S. nigra* türüne ait bir popülasyonun Orta Karadeniz Bölgesi’nde göç etmesi esnasında olduğu tahmin edilmektedir. Bu çalışmayla *S. nigra*’ya ait popülasyonların Orta Karadeniz Bölgesini göç esnasında kullandıkları anlaşılmaktadır.

Arazi çalışmasında, *S. nigra* türüne ait örnekler elde edilmiş olsa da çalışmanın yapıldığı tarihte, türün bu bölgede ürediğine dair herhangi bir gözlemlenmemiştir. Türün, Orta Karadeniz’deki tespiti Anadolu’daki bilinen kayıtları dikkate alındığında dağılışı alanını genişlettiğini göstermekte ve türün göç eğiliminden dolayı Türkiye’de ilerleyen yıllarda Karadeniz Bölgesi’nde uygun su kaynaklarına da yerleşebileceği kanısını düşündürmektedir.

Şekil 1. *S. nigra* örneklerinin toplandığı lokalitenin topoğrafik yapısı, Samsun/Türkiye (Google Earth).

Şekil 2. Samsun’dan toplanan dişi bir *Selysiothemis nigra* örneği.

KAYNAKLAR

- Ananian V, Taily M (2013). Additions to the dragonfly (Odonata) fauna of Armenia, with new records of rare or uncommon species. *Russian Entomological Journal* 22: 249-254.
- Askew RR (1988). The Dragonflies of Europe. Harley, Colchester, England, 291p.
- Borisov SN (2005). Ecology of *Selysiothemis nigra* (Vander Linden, 1825) (Odonata, Libellulidae) under desert conditions. *Euroasian Entomological Journal* 4: 95-100.
- Boudot JP, Kalkman VJ, Amarin MA, Bogdanovic T, Rivera AC, Degabriele G, Dommanget JL, Ferreira S, Garrigos B, Jovic M, Kotarac M, Lopau W, Marinov M, Mihokovic N, Riservato E,

- Samraoui B, Schneider W (2009). Atlas of the Odonata of the Mediterranean and North Africa. *Libellula Supplement* 9: 1-256.
- Dijkstra KDB, Lewington R (2006). Field guide to the Dragonflies of Britain and Europe including western Turkey and North-western Africa. British Wildlife Publishing, Milton on Stouri Gillingham, 320p.
- Dumont HJ (1991). Fauna Palaestina-Insecta V. Odonata of The Levant. The Israel Academy of Sciences and Humanities, Jerusalem, 297p.
- Hacet N (2017). Updated checklist of Odonata fauna in the Turkish Thrace Region, with additional records of new, rare, and threatened taxa. *Turkish Journal of Zoology* 41: 33-42.
- Kalkman VJ, Lopau W, Van Pelt GJ (2004). Hitherto unpublished records of dragonflies from Turkey (Odonata). *Libellula Supplement* 5: 65-166.
- Kalkman VJ (2006). Key to the dragonflies of Turkey, Including species known from Greece, Bulgaria, Lebanon, Syria, the Trans-Caucasus and Iran. *Brachytron* 10: 3-82.
- Koren T, Trkov D, Vokotic K, Crne M (2012). New records of the rare dragonfly, Black pennant- *Selysiothemis nigra* (Vander Linden, 1825) (Insecta: Odonata) in Bosnia and Herzegovina. *Natura Sloveniae* 14: 65-69.
- Muranyi D, Kovacs T (2013). Contribution to the Odonata fauna of Albania and Montenegro. *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 37: 29-41.
- Salur A, Kiyak S (2006). Additional records for the Odonata Fauna of East Mediterranean Region of Turkey. *Munis Entomology & Zoology* 1: 239-252.
- Salur A, Kiyak S (2007). Additional records for the Odonata Fauna of South-Western Anatolia-Part I: Anisoptera. *Munis Entomology & Zoology* 2: 63-78.
- Schröter A, Seehausen M, Kunz B, Günther A, Schneider T, Jödicke R (2015). Update of the Odonata fauna of Georgia, southern Caucasus ecoregion. *Odonatologica* 44: 279-342.
- Steinmann H (1997). *World Catalogue of Odonata, The Animal Kingdom, Vol. 2 Anisoptera*. Walter de Gruyter, Berlin. 636p.
- Uboni C, Gessica N, Schröter A (2015). Evidence of breeding of *Selysiothemis nigra* in the regions of Friuli Venezia Giulia and Veneto, Northeastern Italy (Odonata: Libellulidae). *Notulae Odonatologicae* 8: 127-136.